

Protocol da la radunanza cumünala dal cumün da Val Müstair

1. radunanza cumünala 2020, dals 08.01.2020, ad uras 20:00 illa sala da gimnastica a Müstair

Preschaint:

- President: - Rico Lamprecht
- Suprastants: - Gabriella Binkert Becchetti, vicepresidenta
- Aldo Rodigari
- Gian Duri Conrad
- Roman Federspiel
- Daniel Pitsch
- Hansjörg Weber
- Votants: - 276 (partecipaziun da 23.47 %)
- Giasts: - 13 persunas sainza dret da vuschar
- S-chüsà: -
- Actuar: - Not Manatschal, manader d'administraziun

1. Salüd / glista da tractandas

President Rico Lamprecht driva la radunanza e giavüscha a las votantas e'ls votants ün cordial «bun di bun on». La glista da tractandas vain acconsentida illa fuorma affischada e protramissa in mincha chasada.

2. Tscherna dals dombravuschs

Sco dombravuschs vegnan proponüts ed elets Fausto De Stefani, Jachen Conrad, Severin Hohenegger e Rudi Andri.

3. Approvaziun dal protocol da la radunanza cumünala dals 27.11.2019

Tenor l'art. 29 da la constituziun cumünala sto il protocol da l'ultima radunanza, in quist cas quel dals 27.11.2019, gnir expost per l'invista dals votants almain ün mais davu la radunanza, d'ürant 30 dis, in chasa cumünala. L'exposiziun d'eira publichada illas tablas d'affischa da las singulas fracziuns. Recuors nu sun entrats, uschè cha'l protocol vala sco acceptà.

1 8.40 BIOSFERA - ORGANISAZIUN

Approvaziun da la Charta 2021 – 2030 dal parc da natüra Biosfera Val Müstair

In seis pled introductiv da president Rico ün cuort sguard süls 10 ons da la prüma perioda da program chi scada uossa. Ils ultims ons d'eiran buollats cun las turbulenzas chi han gnü sco consequenza chi ha dat infra cuort temp divers cambis pro la direcziun da la Biosfera. Davart da las instanzas federalas e chantunalas esa in seguit gnü pretais ün'evaluaziun dals problems ed üna decleraziun scha la Val Müstair as voul eir in avegnir titular sco parc da natüra. Cul plan da master « Val Müstair 2025 » s'haja pudü far ils sclerimaints toccants e dar a la Biosfera ed al

cumün ün instrumaint per as pudair posiziunar in ün möd strategic, cun la pussibilità d'elavurar progets chi permettän ün svilup persistent per la Val. Il fat cha la Biosfera vegn hoz manada sco ün'instituziun dal dret public, sco decis illa radunanza cumünala dals 27.04.2016, cun las 14 persunas chi rapreschaintan las gruppas d'interess illa cumischiun, s'ha seguond president Rico Lamprecht verificchà. El constata plü inavant chi'd es eir reuschi al manader da gestiun David Spinnler da manar la Biosfera our da quista crisa, cun ün team motivà, chi po lavurar in ün möd efficiant a bön da nos cumün. Per el es la gronda preschentscha a la radunanza da quista saira üna conferma cha la populaziun ha darcheu fiduzcha illa Biosfera e s'identifichescha eir cun quella, tuot tenor il motto « Jau sun Biosfera ».

In sia vasta preschantaziun declera il manader da gestiun, David Spinnler, che chi'd es ün parc da natüra, sias lezchas e sias sfidas. In fuorma da chavazzin po quai gnir resümà:

- Parcs da natüra sun regiuns da model per ün svilup persistent. Interess economics, ecologics e da la società han la medemna valur.
- Las lezchas dal parc da natüra sun da mantgnair ed augmantar la valur e la qualità da natüra e cuntrada, sustgnair e rinforzar l'economia regiunala, sensibilisar ad indigens e giasts per las specialitats economicas, culturalas ed ecologicas da la regiun.

Che fa la Biosfera Val Müstair, exaimpels da progets our da las spartas natüra e cuntrada, natüra e cultura, rinforz da l'economia regiunala, promoziun cultura regiunala, promoziun da la fuormaziun per ün svilup persistent, post da cumpetenzza fidà per propagar la Val Müstair vers l'extern e sustegn per la perscrutaziun illa regiun dal parc:

- Sanaziun mürs sechs ed auals
- Ingaschamaints da lavur cun gruppas
- Sustegn da las sorts sco l'ögliet da gripa (Felsenfalter)
- Sensibilisaziun zonas da chüra e mantegnimaint da visitadurs
- Senda dal gust
- Excursiuns e sendas tematicas
- E-Bike
- Avalanche Training Center
- Partenadis da Biosfera
- Certificaziun da prodots regiunals
- Sustegn agricultura Jaura
- Coordinaziun da cultura cun bus da cultura
- Sustegn d'occurenzas culturalas e da progets culturals
- Biblioteca Jaura
- Fuormaziun per scoulas, cun progets per e cun la scoula Val Müstair
- Fuormaziun per guidas da cumün
- Center da cumpetenzza per ün svilup persistent
- Comunicaziun interna ed externa
- Preschentscha pro messas ed expos.
- Schweizer Jugend forscht, di da GEO, sustegn da progets da perscrutaziun

Per tuot quists exaimpels vegnan muossadas eir las perspectivass, voul dir in che möd cha la Biosfera po s'ingaschar.

Las expensas 2020 muossan tanter oter quant chi po gnir investi per ils trais secturs da la persistenza:

- fr. 412'000.00 per l'economia
- fr. 313'000.00 per la natüra e cuntrada
- fr. 237'000.00 per la cultura e la sensibilisaziun

La basa pels prossems 10 ons es gnüda elavurada in stretta collavuraziun cun la populaziun (lavoratoris) ed illa fasa da la procedura da consultaziun cun las gruppas d'interess. Da quella pussibilità esa gnü fat adöver ed i s'ha pudü resguardar ils giavüschs da maniera cha la cumischiun ha acconsenti in november la Charta cun unanimità. In december ha eir la suprastanza decis unanim da suottametter il documaint in quist sen a la radunanza cumünala.

David Spinnler conferma chi va quista saira pro ün schi per:

- Garantir eir pels prossems 10 ons 9 plazzas da lavur (640 %).
- Cuntinuaziun sco parc da natüra cun ün label naziunal per ulteriurs 10 ons.
- Garanzia da la finanziaziun tras Confederaziun e Chantun pels prossems 10 ons.

Pro ün na vegnan ils büros a Tschierv serrats e'l labels vegnan abolits fin la fin dal 2020.

Sco finischun da sia preschantaziun piglia David Spinnler posiziun sün las imnatschas chi sun gnüdas fattas illas medias ed a la maisa raduonda in connex culs recuors chi sun gnüts plazzats principi da december 2019 da la Mountain Wilderness e la fundaziun Svizra per la cuntrada invers la planisaziun dal proget La Sassa. A la Biosfera vain imbüttà ch'ella s'ha laschada instrumentalisar per quists recuors. Implü eir ch'ella s'ha externada cunter il sviamaint per la fracziun da Sta. Maria, cunter la cuorsa dals chans da schlittas chi ha gnü lö l'ultima fin d'eivna a Tschierv e l'intent da la Biosfera d'üna serrada assoluta per l'Alp Mora.

El conferma cha la Biosfera nun ha dachefar nüglia culs recuors e deplorescha eir las otras imnatschas chi sun deplazzadas e nu correspuondan a la vardà.

Discussiun:

- Judith Fasser, presidenta da la cumischiun da la Biosfera, suottastricha l'importanza da la Biosfera. Eir ella dementescha cun veemenza ils imbüttamaints cha la Biosfera stuvesse s'avair associada cun instituziuns chi han plazzà recuors cunter il proget La Sassa.
- Claudio Gustin manzuna ch'el d'eira avant ca. 20 ons da la partida cur chi's discutaiva sur da visiuns ed ideas per s-chaffir ün parc da natüra. El constata cha la Biosfera ha i'l fratemp fat ün bun prosperimaint ed es hoz ün bun instrumaint per dar novs impuls a l'economia in Val Müstair.
- Fredi Bass dumonda sco chi sta cun las visiuns chi's doda in connex cun l'ingrondimaint dal parc vers l'Engiadina Bassa e las consequenzas per nosssa Biosfera. President Rico conferma cha'ls cumüns da Scuol e da Val Sot han muossà l'interess per far part al parc da natüra. Las trattativas sun quia però amo in üna fasa da sclerimaints. Fats concrets nu sun amo cuntschaints, el conferma però cha'l sez restarà in mincha cas in Val.
- Vito Stupan, president dals Implants da sport SA Val Müstair, es satisfat da la preschantaziun. Sco rapreschantant dals Implants da sport deplorescha el cha'l proget La Sassa vegn nomnà fich cuort illa Charta.
- Hans Rupp, president da la cumischiun sindicatoria (GPK), conferma la buna preschantaziun. I'l ravuogl da la cumischiun han els analisà la situaziun e vegnan eir a la conclusiun cha'l proget La Sassa vegn negligi illa Charta. In vista al svilup economic ed al fat cha las votantas e'ls votants dal cumün da Val Müstair s'han externadas repetidamaing cun votums fich clers pel ressort, l'innavaziun e la s-chabellera nu po quist fat gnir tolerà. El muossa via sün la UNESCO Biosfera Entlebuch, chi spordscha in seis perimeter il lö da skis dal Sörenberg (plü grond sco Minschuns), sco bun motor per l'economia, sainza s-chaffir conflicts chi cuntrafan a las directives d'ün parc da natüra. El conferma cha pro l'inizi da la Biosfera, model directiv dal december 2014, d'eira il motto « armonia Jaura ». L'importanza economica dals Implants da sport SA Val Müstair d'eira quella jada valütada fich ot e remarchà in quel sen cha'l lö da skis da Minschuns es il motor dal turissem d'inviern e sto gnir sustgnü. Implü muossa el via sün las radunanzas cumünalas e votaziuns a l'urna, ingiò cha'l suveran Jauer ha repetidamaing dit da schi, cun üna fich gronda pluralità, pel proget La Sassa. Da la Biosfera deplorescha la GPK ch'ella ignorescha quistas decisiuns e nu da man per üna collavuraziun constructiva. Deplorà vain plü inavant cha la Biosfera ignorescha il fat cha cun la pendiculara as po desister sün ca. 30'000 viadis da Tschierv sün l'Alp da Munt, cun tuot las consequenzas negativas pel ambiaint. Seguond la cumischiun sindicatoria vegn eir quist fat ignorà illa Charta.
- President Rico Lamprecht es zuond schmort da quistas constataziuns. El as dumonda perche cha la cumischiun sindicatoria nun ha s'annunzchada d'ürant la procedura da consultaziun e plazzà la quists arövs.
- Hans Rupp contraidscha in quel sen cha la cumischiun nu d'eira invidada per tour posiziun.
- President Rico Lamprecht conferma cha la GPK, sco organ da controlla, nu sto gnir invidada e suottastricha ch'ella sto agir in ün möd autonom ed independent, a bön dal cumün.

- David Spinnler es eir zuond schmort da l'agir da la GPK. Ad Oscar Walther, commember da la cumischion, ha el dumandà scha la GPK nu pudess dar ün „statement“ a favur da la Biosfera. Per mail ha el confermà cha quai nun es lur lezcha e ch'els nu pigliaran posiziun in merit. Implü conferma David Spinnler cha la Biosfera as tegna vi da decisiuns dal suveran e nu cuntrafà a decisiuns dals organs superiors, chi vegn lavurà seguond plan da management. Implü manzuna el cha la Biosfera nun ha neir na la legitimaziun per s'exprimer in dumondas politicas. El mancainta hoz amo adüna ün concept da svilup pel proget La Sassa. Dalunga cha quel es sün maisa s'ingascharà la Biosfera, i'l rom da sias pussibilitats, a bön dal proget.
- Davart dals rapreschantants dals Implants da sport vegn amo üna jada deplorà il fat cha'l proget La Sassa sto gnir remarchà plü prominent illa Charta.
- Il president cumünal dumonda sco cha quella formulaziun stuvesse tuner ed ingò ch'ella stuvesse gnir piazzada illa Charta. Sün quista dumonda nu po gnir dat üna resposta concreta davart dals respunsabels dals Implants da sport.
- David Spinnler conferma chi til displascha cha'ls giavüschs nu sun gnüts piazzats a temp, illa fasa da la procedura da consultaziun. Sün propostas per la formulaziun dal text spetta el hoz amo. L'UMG (uniun mansteranza e gastro V.M.) ha fat adöver da la procedura da consultaziun. Las noziuns pertocant La Sassa sun gnüdas resguardadas. Sün la fin dal prüm quartal 2020 sto la Charta gnir invida a las instanzas superiuras pel acconsentimaint.
- Ivan Zangerle manzuna ch'el e Daniel Pitsch rapreschaintan ils interess da l'UMG illa cumischion da la Biosfera. El conferma ch'els duos s'han ingaschats pels interess da l'economia, ed in quist cas eir per La Sassa. Las objecziuns sun gnüdas resguardadas uschè ch'els han pudü dir da schi per la Charta, sco ch'ella vegn preschantada quista saira.
- Aldo Pitsch, coordinatur dal proget La Sassa, ingrazcha per la buna preschantaziun. Eir da sia vart conferma el il votum da Vito Stupan e quel da Hans Rupp. Implü suottastricha el cha'l proget es gnü taxa da las instanzas superiuras sco « relavant da sistem » e conferma eir il fat cha regenza ha acconsenti als 05.11.2019, protocol nr. 815, la revisiun parziala da la planisaziun da zonas La Sassa, e cun decisiun dals 19.11.2019, protocol nr. 852, la contribuziun chantunala NRP vi da la construcziun da la s-chabellera e l'innavaiziun. Implü manzuna el il fat cha'l departamaint federal per ambiaint, trafic energia e comunicaziun (UVEK) ha acceptà il lügl 2019 il plan directiv GR in connex cun la pendiculara sün l'Alp da Munt. Ils signals davart da las instanzas sun dimena fich positivs. Il proget es per el mass'important per gnir nomnà uschè flaivel illa Charta.
- President Rico e David Spinnler conferman amo üna jada chi'd es puchà cha'ls Implants da sport nu s'han partecipats illa procedura da consultaziun. Cun la Charta vezzan els ün bun instrumaint per dar impuls a progets chi sun concrets, a favur d'ün turissem persistent per la Val Müstair.
- Tim Krohn manzuna ch'el es fich cuntaint d'avair tut avant ses ons domicil in Val Müstair. Per el, sia duonna e seis quatter uffants chatta el quia las valurs chi garantischan üna buna qualità da viver. El constata ün considerabel augmuint da las pernottadas ed es persvas cha la politica mundiala (clima, guerras, insuos-chamaint da l'ajer) promovva vi e plü da far vacanzas in regiuns sco la Val Müstair. El vezza la Biosfera sco bun instrumaint per far reclama per nossa regiun e per garantir uschè ün turissem persistent.
- Maria Theresia Tschenett füss cuntainta scha las partidas, Biosfera – Implants da sport, pudessan intensivar il dialog, per chattar bunas soluziuns a bön da la Val Müstair.
- Peter Fluor constata cha'l cumün cultiva costas e sendas da spassegiar cun fotschs da motor (Trimmers). Per el fan quistas maschinas ün grond don al ambiaint e stuvesse gnir scu-mandadas in üna regiun da Biosfera.
- Jachen Andri Planta sperescha cha la presidenta da l'UMG, Gabriella Binkert Becchetti, es buna da persvader als commembers da l'UMG regard l'importanza economica cha la Biosfera ha per la Val Müstair.
- Gian Carlo Conrad constata chi regna ün bun turissem da stà, chi's stuvesse però investir amo daplü per amegliorar eir quel d'inviern.

- Mario Gross-Bass es da l'avis cha la Biosfera as stuvevess ingaschar cun amo daplü persvasiun pels interess da l'economia e's distanziar da gruppaziuns, sco da quellas chi han plazzà ils recuors cunter il proget La Sassa. El pretenda cha la Biosfera sto tour üna posiziun clera a favur dal proget La Sassa e'l sviamaint per la fracziun da Sta. Maria.
- President Rico Lamprecht conferma amo üna jada cha'l cumün sta plainamaing davo quists duos progets ed uschè eir il parc da natüra sco instituziun dal dret public dal cumün, e quai segund sias pussibilitats, francadas i'l plan da management.

Decisiun:

La Charta 2021 – 2030 dal parc da natüra Biosfera Val Müstair vain acconsentida cun:

- **Schi:** **273 vuschs**
- Na: 1 vusch
- Abstenziuns: 2 vuschs

5. Varia

President Rico Lamprecht da las seguaintas infuormaziuns:

- Sün la fin dal on 2019 van Luzian Ruinatscha e Josef (Seppin) Tschenett illa meritada pensiun. Sün quist termin ha eir Anton Waldner, manader dal uffizi tecnic, inoltrà sia demischiun. Sco manader dal uffizi tecnic es gnü elet Jachen Conrad da Müstair e sco pedel per la chasa da scoula a Müstair Cedric Grond da Sta. Maria. Els han fingià cumanzà lur lavur. Il president conferma cha in vista a quists cambis sun eir previsas reorganisaziuns pro'l uffizi tecnic e forestal. In ün prüm pass ha Beat Solinger surtut la guida sco schef operativ pel custodi dals abitaculs cumünals. Pulizist cumünal resta el eir in avegnir, quai però in stretta collavuraziun cun la pulizia chantunala. Il mandat correspondent per la collavuraziun es gnü surdat illa radunanza cumünala dals 21.08.2019. Quists fats muossan ch'eir giuvna glieud es pronta da tuornar in Val constata il president cumünal.
- Il manader da gestiun da la Biosfera Val Müstair, David Spinnler, ingrazcha per la grond'incletta chi'd es gnüda demuossada quista saira invers la Biosfera. Il fich bel votum da grond schlantsch per ch'el e tuot seis team pon s'ingaschar eir in avegnir cun corp ed orma pel parc da natüra, a bön d'ün svilup persistent pel cumün da Val Müstair.

Ad uras 22.35 po president Rico Lamprecht serrar la radunanza. El ingrazcha per l'incletta demuossada ed giavüscha a tuots la buna not e'l bun arriv a chasa.

Il president:

L'actuar:

.....
Rico Lamprecht

.....
Not Manatschal